1ste. JAARGANG. CURACAO DEN 27N. DECEMBER 1884. N° 52.

AMIGOE DI CURAÇAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAL. N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao.* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba.* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annuncio di 1 tè 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

31 Dec. *Valencia* van New-York.
4 Jan. *Maracaibo* „ Maracaibo.
7 „ *Royal Mail* „ Southampton
9 „ *Prins Maur.*.. Holland.

CALENDARIO.
December.

28. DOMINGO. Stos. Inocentosan.
29. LUNA. Sto. Tomas ob. i m.
30. MARTES. S. Eugenio ob.
31. RAZON. S. Silvestre papa.
1. HUEBES. *Circumcision di N. S. H. C.*
2. BIERNES. S. Macario abad.
3. SABRA. Sta. Genoveva. Virgen.

STAND DER MAAN.

E. K. 25 Dec. 8 ure 45 m. A. M.

Opkomst der Zon:
30 Dec. 6 ure 18 m.
Ondergang der Zon:
30 Dec. 5 ure. 42 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

29 Dec. *Carácas* naar New-York.
30 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
6 Jan. „ „ „
7 „ *Pokelsch.* „ St. Thomas.

NEDERLAND.

IV

De voornaamste gebeurtenissen onzer binnenlandsche politiek hebben wij in ons voorgaand nummer (51. *Nieuwsberichten*) reeds beknopt aangeteekend. Enkele punten verdienen echter wel een uitvoeriger mededeeling en beschouwing.

Hoog gewaardeerd werd de persoonlijke verschijning van Z. M. de Koning in de buitengewone Vergadering der Staten-Generaal; Z. M. opende die met de volgende troonrede:

Mijne heeren!

„Het is mij hoogst aangenaam de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk weder om Mijnen Troon vergaderd te zien.

„Nadat ter oorzake van de wijziging van één artikel der Grondwet de ontbinding der beide Kamers van de Staten-Generaal noodig was geworden, hebben zoo spoedig mogelijk de verkiezingen voor de nieuwe Kamers plaats gehad. Bij die handeling werd eene groote mate van belangstelling waargenomen, maar tevens kenmerkte zij zich door de zeer ordelijke uitoefening van de rechten der kiezers.

„Ik koester het vertrouwen, dat, dank zij de ijverige samenwerking der gekozen afgevaardigden met Mijne Regeering, 's Lands belangen geen schade zullen lijden door de onvermijdelijke stoornis, die de gewone parlementaire arbeid heeft ondergaan.

„In de eerste plaats wordt U het voorstel onderworpen, de in de onlangs geslotene zitting aangenomen verandering der Grondwet te bekrachtigen. Daarna zal de verzekering van den dienst van het volgende jaar voor Nederland en Oost- en West-Indië aanspraak op Uwe zorgen maken.

„Vele van de onderwerpen van wetgeving, die in deze zitting zullen worden overwogen, zijn U reeds bekend, of althans in Uwe vorige bijeenkomst aangekondigd. Zij zullen nog met enkele worden vermeerderd, waaronder een voorstel van wet, door de Grondwet voorgeschreven, tot regeling der voogdij van Mijne beminde Dochter.

„Onder aanroeping van Gods onmisbaren zegen op Mijne en Uwe werkzaamheden, verklaar Ik deze buitengewone zitting der Staten-Generaal te zijn geopend."

Deze Koninklijke rede was tegelijk eene opwekking van den doode voor Nederlands Staten-Generaal. Beide Kamers hielden zich daarop terstond onledig met het onderzoek van de geloofsbrieven der nieuwgekozen leden, en reeds den volgenden dag (18 November) werden zoowel in de Eerste als in de Tweede Kamer de geloofsbrieven van alle nieuwe afgevaardigden goedgekeurd en daar dezen reeds op 17 Nov. door den Koning ten Zijnen paleize beëedigd waren, werd tevens onmiddelijk tot hunne toelating besloten. Tegen de toelating van *Dr. Schaepman* verhieven zich 10 stemmen.

Daar de heer *Keuchenius*, die te Middelburg en Gorcum tot lid der Kamer was gekozen, het mandaat voor eerstgenoemd district had aanvaard; en de heer *van Berckel*, te Delft en te Almeloo gekozen, de verkiezing van Delft had aangenomen: was er zoowel te *Gorcum* als te *Almeloo* nog een parlementaire zetel vacant. De Min. van Binnenl. Zaken bepaalde dientengevolge, dat de verkiezingen in die districten zouden plaats hebben op Vrijdag 28 November. Reden genoeg van bezorgdheid voor de Anti-liberalen! Niet echter te Gorcum, want hier zou zonder eenigen twijfel *baron de Geer van Jutphaas*, anti-revolutionnair, ten Kamer-zetel verheven worden. Maar des te meer gevaar bestond er te Almeloo, waar de heer van Berckel slechts met eene meerderheid van 70 stemmen gezegevierd had. Daarenboven, mocht het hier den Liberalen gelukken hun candidaat gekozen te krijgen, dan verloren de Anti-liberalen de meerderheid, welke zij eerst onlangs met zooveel moeite na een strijd van 20 jaren in de Tweede Kamer veroverd hadden.

Wij hebben onzen lezers reeds mogen mededeelen, dat de zetel van *Almeloo* voor de Anti-liberalen is *behouden* gebleven: gekozen werd aldaar de heer *J. van Alphen*, anti-revolutionnair; terwijl ook *Gorcum* genoemden heer *Jutphaas* naar de Kamer heeft afgevaardigd.

De Fortuin schijnt de liberalen te willen troosten van de nederlaag, die zij in den lande bij de stembus geleden hebben; want bij de loting voor den rooster van aftreding in de Tweede Kamer is de liberale partij inderdaad gelukkig geweest. In de beide districten *Utrecht* en *Zutfen*, die thans half door een liberaal en half door een anti-liberaal vertegenwoordigd zijn, moet de *anti-revolutionnair* het eerst aftreden en heeft dus de liberale partij weer kans van winnen. In *Utrecht* namelijk treedt de heer *Schimmelpenninck van der Oye*, anti-rev. in 1886 af, de heer *Roëll*, lib., in 1888.

In *Zutfen* zal de heer *De Ranitz*, lib., tot 1888 zitting hebben; de heer *Brantsen*, ant.-rev., slechts tot 1886.

Ten einde onze lezers zich een denkbeeld kunnen vormen van de houding der Regeering opzichtens den tegenwoordigen stand der partijen in de Staten-Generaal, alsmede van de eigenaardige inzichten en strevingen dier partijen zelven, willen wij enkele discussies volgen, die in de beide Kamers gedurende hare eerste zittingen gevoerd zijn.

Bij de behandeling van het Adres van Antwoord op de Troonrede in de Eerste Kamer, vroeg de heer *van de Putte*, aan de Regeering, welke hare positie was, sedert de Rechterzijde meerderheid is geworden: of zij zich aan het hoofd der anti-liberale partij zal stellen, ofwel aan deze gelegenheid geven op te treden.

De Minister *Heemskerk* antwoordde, dat in hetgeen in de laatste dagen gebeurd is, voor de Regeering geen termen bestonden om eene verklaring te geven in den zin van den heer Van de Putte. Voor het oogenblik moet de Regeering ontkennend antwoorden: het is nog niet gebleken, dat de parlementaire meerderheid zich tegenover haar stelt. En dat zij de Regeering opeischt, bleek tot heden niet. Wat de naaste toekomst kan geven, dient afgewacht.

Over dat *opeischen van de Regeering* zullen wij straks den heer *Keuchenius* hooren. Vooraf dient melding gemaakt van eenige hatelijkheden, die de liberale heer *Wybenga* zijne politieke tegenpartijen en der Kerk naar het hoofd slingerde. Na voorlezing van het Koninklijk besluit tot benoeming van den heer *Mackay* als voorzitter, hield de heer *Wybenga*, als oudste in jaren, een toespraak, waarin hij hulde bracht aan den heer Mackay als man van kennis en ervaring, van groote belangstelling en ijver in de behandeling van 's lands zaken. Hij gewaagde voorts van de gevoeligheid tusschen de dissentiëerende partijen hier te lande bij de jongste verkiezingen en het verlies van zeer gewaardeerde krachten. Die verkiezingen zeide hij, hebben de numerieke verhouding tusschen de rechter- en linkerzijde eenigszins gewijzigd. *Werd de strijd gevoerd tusschen de voorstanders van liberaal-moderne en conservatieve staatkunde, en buiten de in een Parlement immer verkeerd en noodlottig werkende invloeden der Kerk, het zou tot iets bestaanbaars kunnen leiden. Maar nu ook de Kerk als politieke partij positie neemt, nu zou van den Voorzitter wel eens veel geduld en inspanning kunnen gevergd worden. Het was zijn diepe overtuiging, dat de groote*

meerderheid van het Nederlandsche Volk nimmer dulden zal, dat de Hierarchie, van welke der twee groote afdeelingen der christelijke Kerk ook, ooit het hoog gezag van den burgerstaat overschaduwe.

Over deze ongemanierdheid wordt de oude heer Wybenga door „*De Tijd*" geducht onder handen genomen.

De heer *Wybenga*, zegt het Blad, behoort tot de meestal zwijgende leden der Kamer: als politieke persoonlijkheid staat hij op gelijke hoogte met de heeren *Hingst* en *Van Osenbrugge*. Bij de algemeene debatten over Staatsbegrooting, over Adressen van Antwoord, over het Onderwijs, en wat al niet meer, blijft de heer Wybenga een diepzinnig stilzwijgen in acht nemen. Aan gelegenheid om te zeggen, wat hem tegen de Kerk, tegen de clericalen, of welke andere vijanden ook, op het hart ligt, ontbreekt het hem dus volstrekt niet. Van die *wettelijke* gelegenheden echter weigert de friesche afgevaardigde gebruik te maken; hij wacht rustig den dag af waarop hij — zij het voor enkele oogenblikken — een plaats mag innemen, hem door het toeval alleen aangewezen; *misschien* omdat hij gevoelt dat èn die plaats èn de omstandigheden waaronder hij van daar het woord voert, aan het door hem gesprokene een belangrijkheid geven, welke het anders niet zou bezitten, en hem van de aandacht der Kamer en van het publiek verzekeren, waarvan hij anders zóó zeker niet wezen zou; *misschien* ook — indien men een gunstiger uitlegging verlangt — omdat de verhevenheid der plaats welke hij inneemt en het kwartier uurs van glorie en politiek gewicht den tachtigjarige aan het duizelen brengen."

Hoe dit ook zij, *geoorloofd* zijn de jaarlijks wederkeerende anti-clericale *speaches* van den tijdelijken Voorzitter in geen geval. Hij mag ze houden overal waar hij verkiest, behalve wanneer hij den presidents-zetel inneemt. De Voorzitter eener parlementaire vergadering staat als zoodanig, *behoort* althans te staan, buiten de partijen. Wil hij aan het politiek debat deelnemen, wil hij spreken anders dan als het orgaan der wet en van het Reglement van Orde, dan draagt hij den hamer over aan dengene die na hem als candidaat aan den Koning werd voorgedragen, verlaat zijn gestoelte en spreekt van eene gewone plaats in de Kamer.

Het protest, dat zich ditmaal aan de Rechterzijde op vrij luidruchtige wijze tegen de handelwijze van den heer Wybenga kenbaar maakte, was dus volkomen gewettigd; de oude heer deed iets wat hij niet mocht doen, en het werd hem op hoffelijke wijze door den nieuw-benoemden Voorzitter, den heer *Mackay*, in diens uitnemend en tactvol antwoord onder het oog gebracht, met de verklaring, dat hij op de politieke beschouwingen van den heer Wybenga niet zou antwoorden, „*wijl hem dit van deze* [de Voorzitters-] *plaats* NIET ZOU VOEGEN."

In de zitting der Tweede Kamer op Maandag 24 November, werd na eene korte gedachtenwisseling het adres van Antwoord op de Troonrede vastgesteld. Bij het algemeen debat betoogde de heer *Keuchenius*, dat er geen anti-liberale partij is, maar dat de rechterzijde bereid is met iedere partij samen te werken tot bevordering der landsbelangen.

Dat de Rechterzijde *het gezag zou hebben op te eischen*, gelijk minister Heemskerk in de Eerste Kamer beweerde, zou in strijd zijn met de prerogatieven der Kroon.

„Wat wil onze partij?— zeide „spreker— Zij wil volgens het on„veranderlijk woord Gods op „staatsgebied werkzaam zijn. Ten „onrechte heeft de heer *Wybenga* „gesproken van de hiërarchie van „eenige Kerk. Waarom beklaag„de juist hij zich daarover? Juist „*hem* werd als een bewijs van „hulde wegens langdurige dien„sten en de hooge achting, die „zijn persoon toegedragen wordt, „op zijn tachtigjarigen leeftijd „door de leden der Kamer een „feestmaal aangeboden, en de om„standigheden hadden er toe ge„leid, dat de heeren *Schaepman* en „*Meijier* met de regeling van den „disch belast waren, en de Voor„zitter der commissie was zoo „doordrongen van de wijze waar„op de feest-commissie haar taak „had volbracht, dat de heer *Blussé* „zinspeelde op de verzen van Boi„leau: *L'ordre est parfait, on y* „*reconnait* L'EGLISE."

„De heer Wijbenga zal erken„nen dat de Kerk een hoogere „roeping heeft dan om voor feest„malen te zorgen. Op zijn meer „dan tachtigjarigen leeftijd moge „hij nog tot de overtuiging ko„men, dat de Kerk geroepen is, „in den Staat het heil der mensch„heid te bevorderen. Geen Kerk „in Nederland zal ooit inbreuk „maken op de roeping, die den „Staat is toevertrouwd. Moge „elke partij meer en meer tot het „besef komen, dat zoowel de Staat „als de Kerk hare eigene ver„plichting hebben te vervullen."

De heer *Schaepman* zijn naam was thans door den heer Keuchenius — die in het begin zijner rede de Troonrede vergeleken had met *een menu*, waarmede de gastheer bekendheid veronderstelt bij zijne gasten — zijdelings in het debat gemengd. Toen nu de heer Schaepman, ook om rechtstreeks eene motie van den heer Keuchenius te bestrijden, optrad, zeide hij zeer ter snede: „De heer Keu„chenius heeft de goedheid ge„had, de troonrede te vergelijken „met een menu. Wat aan dit me„nu ontbrak: een dischrede, is „thans door den heer Keuche„nius aangevuld."

Roma 20 November 1884.

Mi muy respectabel i apreciado
Amigoe Cobi.

Ta dos luna awor koe nos a pasa na Roma. Esai un hende tien di mester pa huzga un poco riba toer cos santoe i interesante di es lugar. Despues di a doená bo algun notici nobo di cualkier novedad, koe mi por a mira i tende, lo mi coeminza di doena bo, un idea chikitoe di Roma. Mi ta coeminza anto coe mi notici; si bo kier un títel p'es carta-aki, scirbi anto:

CAPITEL XII.

Notici di Roma.

Manera mi a scirbí bo no ta aleuw for di *Fontana di Piazza Navona*, koe nos a huur nos kamer. Arriba es Plaza nos tien tres fontein grandi i un chikitoe. Ta parce koe den fontein di mas grandi awa di cuater rio ta bini huntoe, i ta bacia coe toer forza un stroom duroe di awa duci foi nan baranca. No leuw foi es lugar nos tien un misa famoso, unicoe misa di stilo gótica koe Roma tien. Ta misa consagrar na Maria, jama *S. María Sopra Minerva*, es ta: Misa consagrar na María, trahar riba ruina di tempel di Minerva, koe emperador Domitiano a larga traha aí algun anja despues di mortoe di Cristoe. Ma den anja 750, nos ta mira caba un santuario na es lugar, koe despues padernan Dominicano tabata ricibi pa traha un combentoe i un misa. Den es misa bonitoe nos a bai celebra fiesta di Rosario. Ta ajá koe hermandad di Rosario tien su Silja Capital, p'esaí nos a celebra es anja-akí es dia coe solemnidad di mas grandi. No solamente na fiesta di Rosario, ma durante henter luna di October es misa tabata jeen coe hende, koe tabata bin pidi la Bírgen di Rosario, pé intercedé cerca Hesus pa bienestar di Papa, di Iglesia i di nos toer. Aí mi Amigoe! si ta tristoe di mira com Iglesia ta sufri, nos confianza ta lamanta mirando fé i debocion di asina tantoe católico. No, es speranza lo no ta por nada. Iglesia a pasa temporalnan mucho mas duroe, koe den es sigloe, lé pasa tambe sigloe 19 coe un triunfo completo. Bisa mi ¿nos no ta mira awor caba un trocamentoe grandi den Europa, den América na fabor di Iglesia? ¿Nos no ta weita, koe liberalnan ta mira toer zink bao di nan pia? ¿Cuando un liberal mirando abismo bao di su pia lé no hala atras i reconoce magestad i poder di Iglesia? Ajera ainda Maiko a bini cerca mi coe *la Nazione*, un papel liberal di Ferenne i a leza es palabra, koe mi ta doená bo copiar foi es courant mees:

„Iglesia, si nos kier si ó no, é tai. é ta worde reconoce di toer poder civilizado. Larga nos baha balor di su doctrina, larga nos duda di su utilidad i su bida, un berdad ta fica esai: Iglesia a existi promer koe toer otro institucion di mundoe civilizado; é tien cuidado pa toer coe un exactitud scrupuloso i di mas nobel i el ta fundar riba un curpa di kerementoe i di doctrina moral, koe ta forma un organismo di mas duroe i di mas solido koe spiritu humano por a haci té awor...."

„Papa ta pidi libertad, es libertad, koe nan a primintié promer i despues di 20 di September 1870, i nos, na nomber di logica, na nomber di dignidad i di seguridad di Italia, nos ta contra toer ley, koe kier persecucion, i nos ta pidi p'esai pé i pa institucionnan, koe el a cria, un libertad henter i berdadero, sin trastoe ninguna."

Si nos ta leza tal palabra den un papel liberal di Italia mees, bo meste comprende, koe muchoe bez mi ta hari i no menos mi amigoenan, ora nos ta leza den un o otro papel, manera nan sá saca na Curaçao tambe, di flakeza i menos valor koe den es tempoe Iglesia i Papa tien. Ai Dios! es pobercitoenan! nan sá zundra, nan sá blasfema, maar nan no tien cabez pa studia sin pasion e promer les di lógica.

Manera bo a leza sigur den coerantnan caba, Papa, Su Santidad, a nombra nuebe Cardenal nobo. Ma 13 di November, nos tabata presente, ora Su Santidad a doena na seis di nan e *sombré di Cardinal*. Ta n'es ocasion koe nos a mira pa promer bez Su Santidad. Aí, Cobi, ¿kiko un católico no ta sinti na es ora! Promer momentoe mi no por a kere mi wowo, mas koe un bez mi a puntra mi mees: maar lo ta berde? A mi, Ipi, mi ta mira Papa. I ora koe mi no tabatien duda mas den di esai, toer mi coerazon tabata jeen coe sintimentoe di mas duci i religioso. Dia di mi promer communion wel por ta comparar coe es dia.

Ta gustá mi di doená bo henter ceremonia di es koe nos a mira es dia na paleis di Vaticaan.

Su Santidad Papa Leo XIII., manera mi a scirbi arriba caba, a tene dia 13 di November pasar mainta, un Consistorio público den paleis apostólico di Vaticano pa doena sombré di cardinal na e Emo. i Rmo. Cardinalnan *Carlo Laurenzi, Pedro-Jeremia, Miguel-Angel Celesia, Guillaume Massaia, Cármen Gori-Merosi, Ignacio Masotti* i *Isidoro Verga;* e promer di nan, hacír i tené *in petto* (wardar pa otro bez.) den consistorio secretoe di 13 di December 1880, tabata publicar huntoe coe e otro cincoenan, haci i splicá también den consistorio di dia 10 di e luna-akí.

P'esaí, e Cardinal nobonan a bai banda di 10 or di mainta, na Capilla-Sixtina, i aí na tempoe koe e capelan-cantador pontificalnan tabata canta algun cantica di circunstancia, nan a haci nan huramentoe, segun Constitucion apostóliconan, na presencia di Exmo. i Rmo. Cardinal, nan Chef di Orde di Camerlinga i di Viz-Canciller di Santa Iglesia Romana, i también di Camerlinga di Sagrado-Colegio.

Durante e tempoe-aí, Su Santidad a baha coe su Corte nobel den sala di *Parlamenti* oende tabata warda nan e Exmo. i Rmo. Cardinalnan, e Illmo. Rmo. Patriarca Arsobispoe i Obispoenan, Auditor-general di Rev. Camber Apostólico, e diferente Colegionan, Prelatura Romana, e oficial i *Cubicularnan*, Secretario di S. Congregacion di Ritoe, Promotor di Fé, e advocaat consistorialnan i toer e otro hendenan tabata permitir pa toema parti den e ceremonia pontifical solemnan.

Aí e Soberano Pontífice a bisti su adorno sagradoenan; despues el a bini adilanti den Salle Ducale, el a toema lugar riba *Sedia gestatoria* (draagstoel) meimei di *flabellinan* (hende koe ta carga waaier) i companjar di e hendenan koe nos a bisa, el a drenta den Salie Royale oende el a subi riba trono i el a coeminza ceremonia solem di Consistorio.

Promer e Emo. i Rmo. Cardinalnan a doena acto di obediencia na Su Santidad, ora e Capelan-cantador pontificalnan tabata canta otro dos motete di circunstancia.

E ora-aí e prins di Iglesianan, koe Cardinal di Orde di Diaconónan a introduci den Salle Royale, a bini adilanti té cerca trono di e Soberano Pontífice, nan a zoentji su pia i su man, i nan a ricibi soentji di paz for dié i foi nan Exmo. coleganan i, despues, nan a ocupa meimei di nan e lugar koe tabata destinar pa cada un di nan. Despues di a haci asina, e seis Cardinal nobonan a bolbe bini dilanti trono, oende nan a ricibi nan sombré di Cardinal foi manoe di Santoe Padre coe toer ceremonia di coestumber.

Den intervalonan di e ceremonia-aí, e Advocaat consistorial M. Phillippe Givazzini a pleita pa promé bez na fabor di causa di beatificacion di e Ven. sirbidor di Dios Soeur Maria-Gertruda Salandri, Romana.

E ora-aí Su Santidad a lamanta para dilanti trono, el a bendiciona toer hende koe tabata present, i despues di bolbe toema lugar riba *Sedia Gestatoria*, el a bolbe coe mees ceremonia koe na coeminzamentoe i companjar coe e Sagradoe Colegio i di henter corte na Salle Ducale i na Salle di *Parlamenti* oende el a kita toer adorno sagradoe p'ó bolbe su Corte nobel den Camber particularnan.

Despues e Exmo. i Rmo. Cardenalnan a bolbe bai na forma di procesion den Chapelle-Sixtine, dilanti nan e Capelan-cantador pontificalnan cantando *Te Deum*.

Ora nan a caba e himno di accion di gracias Su Em. Cardinal-decan a reza oracion *Supercreatos cardinales*, i, na salimentoe foi Capelle-Sixtine e prins nobo di Iglesianan, pa di dos bez a ricibi zoentji di paz foi nan Emo. Coleganan.

Ora Consistorió público a caba di e manera-aí, Consistorio secretoe a coeminza den sala di coestumber.

Despues segun coestumber Su Santidad a cera boca di e Exmo. i Rmo. Cardinalnan Laurenzi, Celesia, Massaia, Gori-Merosi, Masotti i Verga, el a propone i pone Vicario pa hopi iglesia diferente.

Caba Su Sant. a habri boca segun Ritoe di coestumber, di seis Cardinal nobonan. El a entrega cada un nan ringitji di cardinal coe Titel Presbiterial di San Anastasio pa Laurenzi; di San Prisco pa Celesia, di San Vital pa Massaia; despues Diaconía di Santa Maria-*ad Martyres* pa Gori-Merosi; di San Cesáreo pa Verga.

Despues su Sant. a bolbe den su Camber privarnan i El a ricibi e Cardinal nobonan den audiencia particular.

Coe esaí mi ta caba promer partida di mi carta, awor mi meste coeminza di doená bo un idea chikitoe di Roma. Den un post. scriptum lo mi contesta bo carta di 22 di October.

(*E ta sigi.*)

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-besluiten.

Curaçao den 24 December 1884.

Met ingang van 1° Januari 1885,

1° benoemd:

a. tot Postdirecteur, de Heer *C. C. J. van Romondt*, 2e. commies ten Post-kantore:

b. tot 2e. commies de Heer *W. F. K. Fuhring*, adjunct-commies ten parkette van den Procureur-Generaal; en

c. tot Adjunct-commies de Heer *J. L. van den Brandhof*, klerk ter Gouvernements Secretarie, en deze werkzaam gesteld op het Post-kantoor.

2° de Heer *J. H. Quast Hz.* eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van Hypotheekbewaarder alhier, en de Heer *J. F. K. van Eps* met die betrekking belast.

De Heer *A. S. Nouel*, districtmeester van het 2e. district op *Bonaire*, belast met de functiën van Districtmeester van het 3e. district aldaar.

— Zr. Ms. schroefstoomboot *Tromp* is den 25n dezer alhier aangekomen.

NEDERLAND.

De Koninklijke familie is Woensdag 26 November uit de residentie naar *Het Loo* vertrokken, waar Zij waarschijnlijk tot het einde van December zal vertoeven.

— De gezondheidstoestand van Z. M. den Koning moet thans voortreffelijk zijn. Z. M. heeft nu sedert maanden geen nieuwen aanval van

zijn gehad, zoodat de geneesheeren de stellige hoop koesteren, dat de lieraandoening als geweken kan worden beschouwd.

— In den Haag liep het gerucht, dat een anti-revolutionair Kabinet gereed zou zijn met den heer *De Savornin Lohman* aan het hoofd.

— Het wetsontwerp tot regeling van de *Staatsloterij* is bij de Staten-Generaal ingekomen.

Na een overzicht van de geschiedenis dezer in 1726 opgerichte loterij te hebben gegeven en te hebben opgemerkt, dat haar afschaffing het maatschappelijk kwaad van het spelen niet zou opheffen, daar men dan in vreemde loterijen zou gaan spelen, terwijl de schatkist er een belangrijk verlies door lijden zou, geeft de Minister de grondslagen aan, waarop, volgens dit wetsontwerp, na 1 Jan. 1885 de Loterij zal berusten. Hierdoor wordt het voordeel voor de schatkist berekend op *f* 188.400 's jaars.

— De laatste berichten uit Atjeh behelzen weinig belangrijks terwijl hetgeen ze bevatten, afweer weinig bemoedigend is. De keurbende van den heer Pruijs van der Hoeven, zoo noemt het *Bat. Hbld.* het korps gewapende politiedienaren (prodjoerits), is opgeheven.

De vijand gaat nog steeds voort met het verbranden onzer bruggen. Bij gebreke van ontmoetingen, zijn er geen nederlagen aan onze zijde te constateeren. Daarentegen houdt de desertie naar den vijand onder onze troepen aan.

FRANKRIJK—CHINA.

Frankrijk heeft op het einde van dit jaar geen reden om met tevredenheid, veel minder met trots op zijn krijgsverrichtingen in China terug te zien. Eenige weken geleden behaalden de soldaten der Republiek in Tongking en op Formosa allerlei voordeelen. Zoo seinde Admiraal *Courbet* dat 400 zijner manschappen de werken der Chineezen op den weg van Kelung naar Tamsé vernield hadden. Generaal *Brière de l'Isle* sprak van het schitterend afslaan eener overrompeling door de Zwartvlaggen in bondgenootschap met geregelde Chineesche troepen. Generaal *Duchesne* meldde eene verovering van drie versterkte dorpen vol levensmiddelen; hij constateerde dat de vallei van Shonghan door den vijand was ontruimd, kortom dat allerwegen zoowel Zwartvlaggen als Chineesche soldaten den aftocht bliezen.

Van andere zijden werden echter die overwinningen of tegengesproken, ofwel in een ander daglicht geplaatst. In allen geval, de jongste telegrammen, die ons betrekkelijk de Fransch-Chineesche oorlog gemeld hebben dat der Franschen krijgs-taktiek op hooger bevel zich tot verdediging bepalen moet, en de Chineezen met eenige oorlogsbodems de Fransche vloot gaan aanvallen—die berichten schijnen wel de *Times* in het gelijk te gaan stellen, welke onlangs beweerde, dat de vijandelijkheden, die door zoovele overwinningen ten einde zoude gebracht zijn, thans eigenlijk voorgoed zullen beginnen.

De Chineesche troepen, zoo verhaalt de correspondent van het blad, zijn in massa naar Tongking getrokken, waar alzoo groote gevechten te wachten zijn. De Franschen handhaven zich enkel op de hoofdpunten in de Delta, terwijl hunne kanonneerbooten de rivieren niet verder kunnen opvaren. Hunne zegepralen in *Tongking* zijn overdreven, die op *Formosa* geheel denkbeeldig; hunne krijgsoperatiën staan geheel stil, terwijl de Chineezen zoowel in Tongking als op Formosa aanvallend optreden. Daarenboven tellen de Franschen veel zieken, en om een flink einde aan de netelige zaak te maken zouden zij minstens 15,000 man versterkingen voor Tongking en 10.000 man voor Formosa noodig hebben, maar het beste was nog, volgens den correspondent, als zij regelrecht naar Peking optrokken.— Wat de voorwaarden betreft, waarop de Franschen thans den vrede zouden willen, die bestaan eenvoudig in de uitvoering van het tractaat van Tientsin en eene vijfjarige Fransche bezetting van Tamsé en Kelung, ten einde China gelegenheid te geven zich over het gebeurde bij Langson te rechtvaardigen. Maar zelfs daarin verlangt China niet te bewilligen en beweert dat het zich niet behoeft te rechtvaardigen, wijl het zoogenaamde verraad van Langson eigenlijk aan eene fout der Franschen moest geweten worden.

NEW-YORK, 8 Dec.— Meer en meer wint de meening veld, zegt de *New-Yorker Staats-Zeitung*, dat het Britsche kabinet van Buitenlandsche Zaken in Oost-Azië tegen Frankrijk geïntrigeerd heeft. Sedert de bemiddeling van Engeland door Frankrijk was ingeroepen, openbaarde zich in het Hemelsche Rijk eene steeds hooger steigend strijdlust. Dat er Engeland veel aangelegen is, dat de Franschen de handen vol hebben in Tonking, begrijpt iedereen; hierdoor toch heeft de Brit in Egypte des te vrijer spel. Evenwel moeten er tusschen de Fransche en Engelsche Regeeringen reeds ernstige nota's gewisseld zijn, die natuurlijk de goede verstandhouding der beide Europeesche mogendheden niet in de hand werken.

BALTIMORE, 7 Dec.— De laatste zitting van het Provinciaal-Concilie der Noord-Amerikaansche Bisschoppen heeft heden plaats gehad. Mgr. *Spaulding* van Peoria hield de slotrede, waarin de afgeloopen werkzaamheden van het Concilie besproken werden. Het koor zong vervolgens een plechtig Te Deum, waarna de Apostolische Delegaat met den Pauselijken zegen de Zitting besloot.

— 9 Dec.— Eene adellijke Dame uit New-York die hier tijdens de Zittingen van het Concilie vertoefde heeft de som van $ 300,000 aangeboden tot oprichting van eene Universiteit voor R. K. geestelijken. De Universiteit zou onder controle komen te staan van het Provinciaal Concilie. Het aanbod werd in dank aangenomen.

BOMBAY, 9 Dec.— De nieuwe Onderkoning van Indië, *Lord Dufferin* werd heden feestelijk binnen deze plaats ontvangen. Rijke versieringen waren in de straten en op de pleinen aangebracht. De gemeente-Raad had besloten 4000 ropijen uit te keeren, ten einde zoowel den nieuwen als den afgetreden Onderkoning *Markies Ripon* fraai geïllustreerde adressen in zilveren casetten aan te bieden.

v. Bismarck en het Duitsche Parlement.

De groote rijkskanselier mengt zich weer druk in de debatten van den Rijksdag, iets wat natuurlijk altijd de aandacht trekt, maar vooral na de laatste verkiezingen, die zulk een streep door Bismarck's berekeningen getrokken hebben, dubbel interessant is. Donderdag 27 November heeft de kanselier zich vooreerst bijzonder druk gemaakt bij de behandeling der quaestie of de afgevaardigden voortaan vergoeding voor reis- en verblijfkosten zouden ontvangen.

Hij was daar sterk tegen en heeft zich dan ook reeds meermalen tegen het denkbeeld verzet. Volgens Von Bismarck zijn die vergoedingen onvereenigbaar met het tegenwoordig kiesstelsel, dat bij onderlinge schikking tusschen de regeeringen der verschillende bondsstaten is tot stand gekomen, en nu acht hij het niet raadzaam elk jaar aan de constitutie de tornen. Verder wil hij niet dat de afgevaardigden van hunne betrekking een beroep zullen maken. Krijgen zij geen vergoeding, dan zullen zij de zittingen niet noodeloos rekken en bij korte zittingen heeft het land het meest belang. Verschillende partijen strijden om de heerschappij; er zijn nu, ging Bismarck voort, 157 leden in het parlement, die voor den keizer en het Rijk ijveren en 100 die voor de Kerk strijden, terwijl de liberalen, socialisten en leden der volkspartij, volgens den kanselier, veilig als republikeinen kunnen beschouwd worden. De vrees, die hij vroeger had gekoesterd, van namelijk eenmaal de Duitsche eenheid bedreigd te zien, was ongegrond gebleken, maar in de laatste jaren had hij toch geen enkel parlement gezien, dat een nationale band mocht genoemd worden. Hij verklaarde zich een beslist tegenstander van de parlementaire regeering, zooals die door de liberalen gewenscht wordt, en deed uitkomen dat hij, de kanselier, niet alleen met de vertegenwoordiging te rekenen had, maar ook met den Bondsraad, die een hoogst belangrijk lichaam is, waar men niet buiten kon.

Ondanks de bestrijding van den rijkskanselier heeft toch de Rijksdag goedgevonden aan de afgevaardigden voortaan vergoeding voor reis- en verblijfkosten toe te staan. Dat is dus weder een nieuwe post op de begrooting, waarmee het toch al niet voordeelig gesteld is, zooals den volgenden dag bleek, toen de secretaris der schatkist, Burchhardt, den allesbehalve gunstigen toestand der geldmiddelen blootstelde. De ontvangsten, zoo zeide hij, waren beneden de raming gebleven en dat in verhoudingen, zooals men niet verwacht had.

De vermindering der belasting op de suiker bedraagt niet minder dan 21 millioen, terwijl er geen kans bestaat dat deze industrie in den eersten tijd meer zal opleveren.

De belasting op de tabak heeft 3 millioen minder opgeleverd, en wanneer de wet op de pensioenen en de subsidies aan de stoomvaartlijnen eenmaal is aangenomen, zullen er weer nieuwe lasten op het budget drukken. Er zit dus niets anders op dan maar weer nieuwe belastingen uit te schrijven. Een aangenaam vooruitzicht voor de bewoners van het groote Duitsche Rijk!

Curaçao 23 Dec. 1884.

Mi muy apreciado Amigoe Ipi.

Trobé un notici. Despues di un carta asina largoe manera es di dos seman pasar mi por ta mas corticoe awé.

Manera bo sabi un school grandi nan a traha net dilanti Plaza di Naar. Ta un edificio boenita, koe lo costa ÷ 20.000 florin. Danki Dios, koe Goebiernoe a saca toer hende foi Plaza. Awor es camina tien su destinoe di promer trobé, es ta: toer hende por bende nan cos, ma ningun por fica biba. Awor ta combini asina pa un lugar, camina muchanan di bon educacion meste bini huntoe. Mara nan por haci coe henter Punda, manera nan a haci coe Plaza.

Nan ta spera, koe na April 1885 es school nobo lo worde habrir. Basta Regla Bestuur a doena caba, pa cumpli coe es ley nobo di school. Asina nos ta leza, koe toer major meste paga placa pa muchanan, koe lo nan manda school, tres luna p'adilanti. Esaí sin duda ta un regla masjar prudente i útil.

Es placa no ta tantoe pa nan koe tien. Asina pa sinjanza di Afdeeling II.— placa di school ta pa cada mucha *f* 12—*f* 15—*f* 18 cada tres luna, segun koe nan ta den 1ª 2ª ó 3ª classe. Pa sinjanza di Afdeeling I: *f* 24. *f* 30 ó *f* 36 cada tres luna, segun koe nan ta den 1ª, 2ª ó 3ª classe di es Afdeeling.

Pa Onderwijs particular nan meste doena, cada tres luna, algun placa particular.

Tempoe lo sinja nos si, cumpliendo asina coe Verordening di School, lé doena fruta.

Es carta, koe mi a mandá bo dos seman pasar, a haci sjon Geëncycliceerde rabia terriblemente. El ta papia di un Conciabulum, di trocamentos di bocki di catesacie, di es Inquisitie sangriento i terribel, di sacrificio di misa, koe nos ta larga ofrece pa mortoenan koe a moeri sin Bautismo, koe Redactor di Vrijmoedige no ta gana placa coe e diferente artikelnan mandar koe el ta bocta den su courant, etcetera.

Nos no tien noode di responde es homber riba toer esaí. Liberalmente nos ta larga toer esaí na sano huici di respectabel publiek di Curaçao. Pesai si *Sjon Geëncycliceerde* lo no a scirbi mas koe esaí, lo mi largé. Ma mira ¿kiko awor es homber-aí ta haci? Despues di algun palabra koe manera un *passe-par-tout* bo por baja den hopi courant manera Vrijmoedige, koe tien mees principio ó ningun principio manera Vrijmoedige, el ta scirbi: *Ma nos no a cerda, koe hombernan di Amigoe lo no a spanta mees di misji den nan papel suci i ge-meen nomber di un homber, koe nan no por para den sombra di su virtud, i koe ta droemi hopi anja den graf caba.*

Wij dachten echter niet, dat de *Amigoe-mannen* er zelfs niet voor teruggedeinsd zouden hebben, den naam van een man, in wiens schaduw zij, wegens zijne deugden, niet staan kunnen, en die al lang in het graf ligt, in *hun vuil en gemeen geschrijf* te mengen. [Vrijm. nº 36.]

Awor mi a studia i algun di mi amigoenan tambe ¿kiko Sjon toch ta meen? NI UN NOMBER DI UN DIFUNTOE NOS A MENTA DEN TOER NOS COMBERSACION!

Ma é sjon *William*—koe den nos laatste conbersacion sjon Marti dici, koe ta nomber di e *Geëncycliceerde*—e sjon William su nomber *sí* nos a menta; ma *Sjon William* Geëncycliceerde no a moeri ainda: é ta bon biboe té awor!

Pa papia klaar, Ipi! pa mi, *Sjon Geëncycliceerde* no tien ningun otro idea coe es dos, tres regel, koe di kita idea di lezadornan di Vrijmoedige foi cuestion principal, pa boeté riba un idea infaam. *Sjon Geëncycliceerde* meste comprende bon, koe té awor nunca un hende drechi por a haja den „*Amigoe*" un manera di scirbi, koe por ta jamar trampa i trastoe, ó *vuil en gemeen geschrijf*.

Ma dispensá mi, Ipi, koe mi no kier misji coe un homber asina mas.

Danki Dios, un poco awa a cai trobé, principalmente banda di S. Rosa i S. María. Dios doena, koe nos ta haja mas tantoe; asina casi toer trabao di coenucoe ta perdir pa anja 1884—1885.

Adios, mi Amigoe, té despues di anja nobo.

Coeminda toer bo amigoenan pa mi.

Bo Amigoe,

Com.

P. S. Mi no tien tempoe mas pa contesta bo *post-scriptum* di carta di 20 di November. Té na otro anja.

PROGRAMA

DEL

COLEGIO "STO. TOMÁS"

EN CURAZAO.

1. El Colegio admite *internos, externos y semi-internos.*
2. *a.* La instrucción se divide en cuatro secciones: ***primaria, mercantil, filosófica y complementaria.***
b. ***Instrucción primaria:*** lectura, rudimentos de gramática, escritura, aritmética práctica, geografía primaria, principios de historia, urbanidad y buenas maneras.
c. ***Instrucción mercantil:*** Castellano, holandés, inglés, francés, aleman, aritmética mercantil, teneduría de libros por partida doble, sistema métrica y conocimientos generales del comercio.
d. ***Instrucción filosófica:*** conforme al plan de la Universidad de Carácas, y comprende: gramática segundaria, latin, filosofía elemental, física, matemáticas, y las demás materias prescritas por la ley para obtener el grado de bachiller.
e. ***Instrucción complementaria:*** Ortología y métrica, retórica, declamación oratoria, elementos de literatura, historia universal, mitología, dibujo, música.
f. A los alumnos ***católicos*** se los instruirá en su religión en clases privadas organizadas al efecto.
g. Las materias que puedan ó deban cursar cada alumno simultáneamente están sujetas al reglamento de organización.
3. Con excepción de los domingos, dias feriados y de vacante, el Colegio abre sus clases diariamente á las 8 de la mañana y la termina á las 3 de la tarde con intermedio de una hora para almorzar y descansar.
4. *a.* Los alumnos pagarán estas pensiones escolares:

INTERNOS (Por trimestre).

b. De la sección primaria de 7 á 10 años de edad	*f* 135,—
De la sección primaria de más de 10 años	150,—
De la sección mercantil	150,—
De la sección filosófica y complementaria	165,—

SEMI-INTERNOS (por trimestre).

c. Ellos pagarán las cuotas asignadas á las diferentes secciones como para los externos y ademas:

Por almuerzo en el Colegio	*f* 37,50
Por almuerzo y comida	75,—

Pueden asistir al establecimiento desde las 7 de la mañana hasta las 5 de la tarde.

EXTERNOS (Por mes).

d. ***De la sección primaria:***	
Un idioma, lectura, escritura, y numeración	*f* 3,—
De la misma:	
Un idioma, lectura, escritura y rudimentos de gramática, aritmética, geografía é historia	5.—
De la misma con dos idiomas	7,50
De la sección mercantil:	
Tres idiomas, y las demas materias enumeradas en Art. 2°.	10,—
De la sección filosófica segun Art. 2°	15,—
Música, mensualmente	10,—
Dibujo „	5,—

5. El pago de las pensiones de los internos y semi-internos debe hacerse *aqui, adelantado,* dentro de los diez primeros dias de cada trimestre; y de los externos dentro de los diez primeros dias de cada mes.
6. El almuerzo cuya pensión no fuere satisfecha ántes de los 15 dias del trimestre (ó del mes) se reputará como retirado del establecimiento.
7. Cualquiera que sea el motivo de la ausencia ó salida de un alumno, el trimestre ó mes empezado se paga íntegro.
8. No se admite internos ni semi-internos por menos de un trimestre.
9. El uniforme de los internos se compone de sombrero, levita, chaleco y corbata negros, pantalon blanco y zapatos lustrados. Los cursantes de filosofía tienen distinciones especiales.
10. Los internos deben traer el menaje siguiente: 1 cubierto, 1 catre con su forro, 2 almohadas, 4 fundas, 4 sábanas, 3 colchas, 2 batas de dormir, 8 paños de mano, 6 servilletas, 6 mudas de ropa de lienzo, 2 pares de zapatos para la casa y 1 par para salir, 4 pantalones blancos, 2 chalecos negros, 1 levita negra, 2 corbatas negras, 1 baúl, 1 saco de noche, 1 percha, 1 aguamanil, 1 jarra, 1 ponchera, 1 vaso de canuc, 1 lebrillo, espejo, peine, tijeras, puntilla, cepillas &ª &ª.
El ajuar ha de ser nuevo y todas sus piezas marcadas con el nombre íntegro del alumno.
11. Los padres de alumnos que no residen en esta ciudad, pondrán un encargado con quien deba el Director entenderse para el pago de la pensión y de todo lo demás que tenga relación con ellos. Sin este requisito no será admitido ningun alumno, ni continuara, si despues de admitirlo faltare.
12. Está formalmente prohibido que los internos conserven en su poder joyas, dinero, ni valores preciosos: y así el dinero destinado para sus gastos particulares debe consiguarse en manos de sus respectivos encargados ó en la caja del establecimiento para ser invertido convenientemente.
Asimismo está prohibido la introducción de comestibles en el establecimiento, cualesquiera que sea su calidad y procedencia.
13. Los gastos de médico y medicinas serán por cuenta de los padres ó encargados. Así mismo los libros, papel, lápices y demas enseres de escritorio serán proveidos por los alumnos.
14. El Colegio prestará la asistencia de enfermedades leves: pero si el caso fuere de cuidado, corresponderá la asistencia á la familia del alumno ó á la de su encargado, á cuyo efecto la Dirección dará el aviso correspondiente.
15. Admitido un alumno en el establecimiento, se entiende que su familia ha aceptado todas las condiciones del presente programa, el cual viene á ser ley de ambas partes.

NOTA.— Para favorecer el desarrollo físico de los colegiales hay ejercicios gimnásticos, corridas en velocípedos, patines de rueda, baños de mar, paseos, etc., todo bajo una prudente dirección.

Ademas de la recomendable y proverbial salubridad de la isla se hace guardar á los niños una rigorosa higiene á fin de mantener inalterable salud.

Curaçao Enero 2 de 1885.

El Director,
JUAN M. DE POOL.

"Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt é Hijos.